

ՉԵԴ-ՆԵՖՅՈԸ

ՍԴԱՐՆԻԿ

ԳՆՐԻՏՏԵԶԼՕ
ԲՍԿՎԱՐ

ՄՕՏԿՎԱ

ՍՉՔԵԴԳԻԶ

1 9 3 2

DED-NEFJOD

UDARNİK

GBRİŞŞEZLƏ BUKVAR

METRIÇESKƏJ MERAƏZ

Decimetra.

1 decimetra=0,1 metra. Puktan-kə 10 decimetra, loas 1 metra. Metraəş nevna зепьтзък 1¹/₂ арсьнша.

Kuza meraez.

Metriçeskəj meraez.

1 *km*=469 saz. (0,94 v.)
1 *m*=1¹/₂ ars. (1,41 ars.)
1 *sm*=¹/₄ vers. (0, 225 vers.)

Roç meraez.

1 versta=1067 *m* (1,07 *km*)
1 saz.=2 *m* (2,13 *m*)
1 ars.=71 *sm*

Əslişan meraez.

1 tonna=61 pud
1 *kg*=2¹/₂ funt
1 *gr*=¹/₄ zol.

1 pud=16¹/₂ *kg*
1 funt=0,4 *kg*=410 *gr*
1 zol.=4¹/₂ *gr*

Ploşad, meraez.

1 kv. km=0,9 kv. versta
1 hektar=2197 kv. saz.
1 kv. metr=2 kv. ars.

1 deşatına=1,09 *ga*
1 kv.saz.=4,55 kv.m.
1 kv.ars.=0,5 kv. m.

Objom meraez.

1 kub. metra=2,8 kub. ars.
1 litra=1,63 but.

1 mera=26,2 litra
1 but.=0,6 litra

Metriçeskəj meraez ne vьdsən gižəny, a to kьz:

Tonna <i>t</i>	Kilometra <i>km</i>	Ar (100 kv. m.) <i>a</i>
Kilogram <i>kg</i>	Metra <i>m</i>	Gektar <i>ga</i>
Gram <i>g</i>	Santimetra <i>sm</i>	Litra <i>l</i>
	Millimetra <i>mm</i>	

Kvadratnəj metra . . *kv. m.* Kubičeskəj metra. . . *kub. m.*

Отв. редактор С. Г. Нефедьев. Технич. редактор Туманов. Книга слана в набор 26/IX 1932 г. Подписана к печати 1/XI 1932 г. Учгиз № 3281 У-02. Уп. Главлита № Б-21633. Зак. № 1243. Тираж 15000 экз., п. л. 3¹/₂. Бумага 72×110 см. 32832 тип. знаков на 1 бум. л. Бум. листов 2 250.

vərə

vər

vər

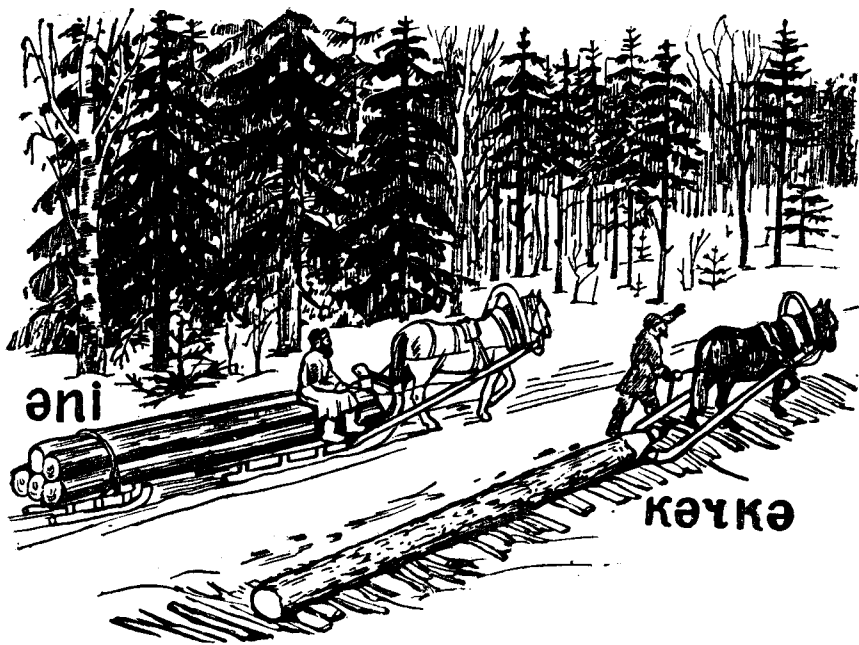
to vær

vær vær

vot vær

to

vot vær

Кар корә вәр.

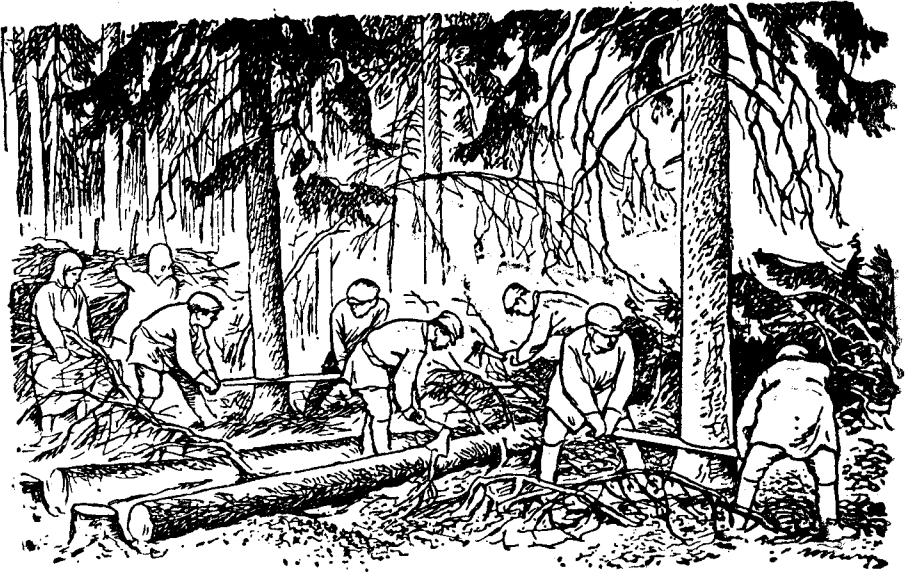
А вәр корә трактор.

Карә-вәр,

Вәрә-трактор.

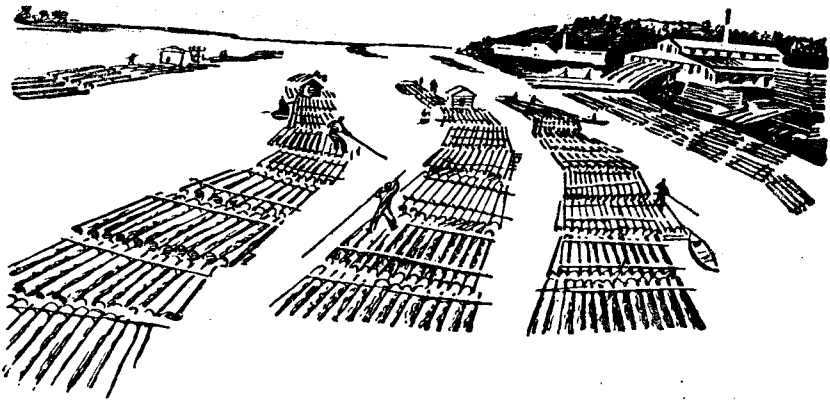
Aa Kk

Кар корә вәр

Tatən vər.
To Konan kerə ker.
Te vətən. Vət, vət!
Kerav, kerav vər.
Vərtə korə kar.
Kar kerə traktor.

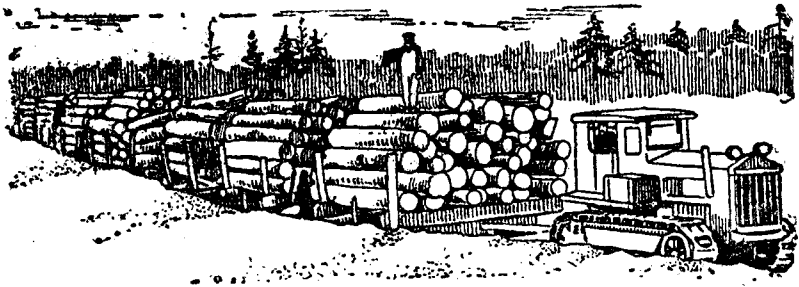
Nn Ee
Konan, tens vətənb

Blə kv̄vtə vər.
Vər kv̄vtə karə.
Karə loktə vər.
Kar loə vərən.
A vər̄n loə traktor.

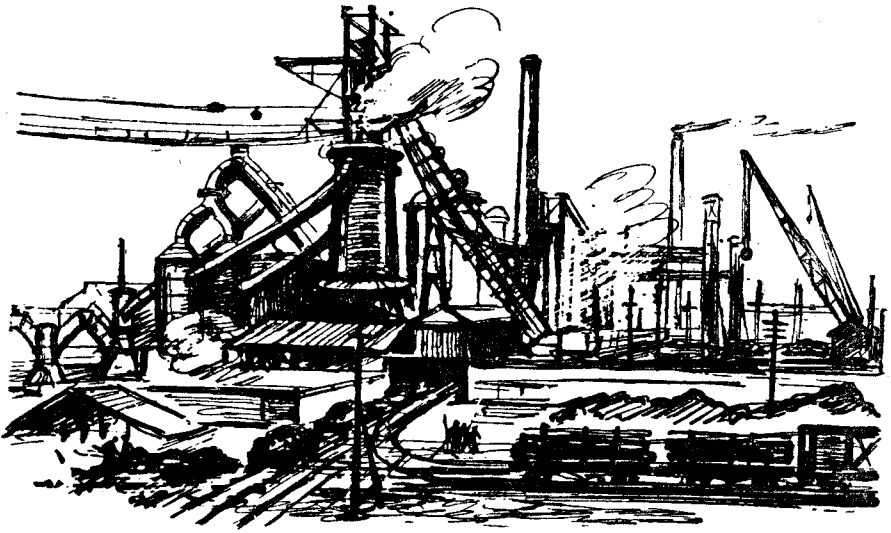
БЪ ЛІ

*blə kv̄vtə vər.
kar̄n loə ker.*

Olam Uralʸn.
Uralʸn una vər.
Uralʸn em kərt.
Kərt munə kernʸ traktor.
A traktor kolə vərʸn.
Traktor—vʸn!
Vəv nuə kʸk ker.
A traktor nuə una ker.
Mm Uu

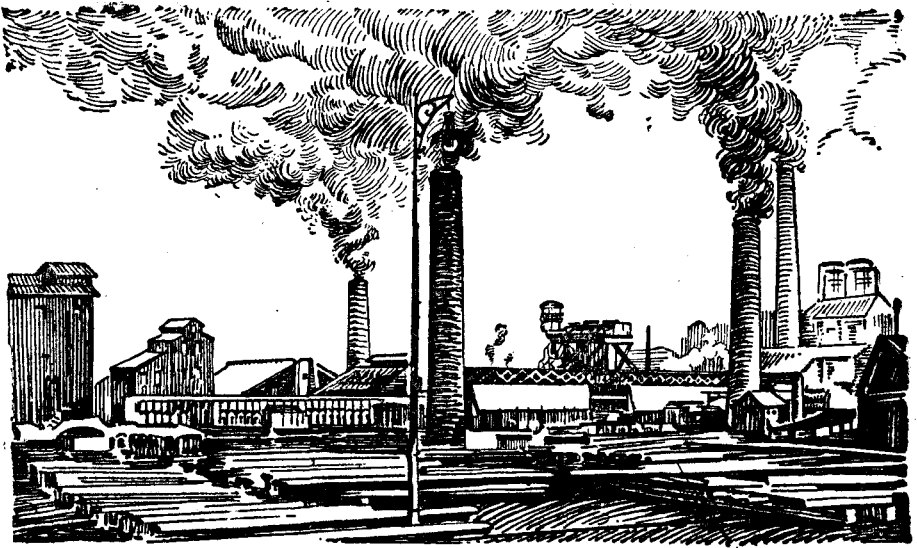
Uralʸn em vər.
Uralʸn una kərt.

Uralsn una i ruda.
Ruda munə kernь kərt.
Kərt munə kernь traktor.
Una ruda--una i kərt.
Una i mədik tovar.

li Dd

Una vər - una i traktor.

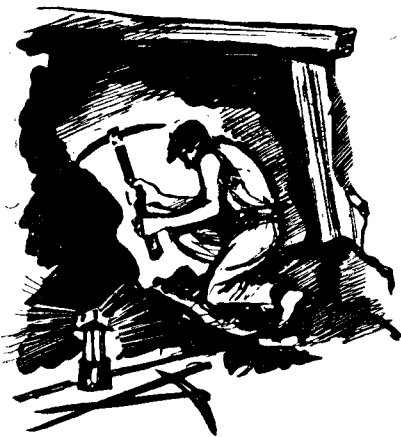
Zavod.

Кътән керәнъ тракторрез?
Кътән керәнъ кәрттувез,
ведраез да una мәдик товар-
рез? Керәнъ заводдезын.

Уралън una завод. Завод-
дезын колә una морт вьн.
Колә муннь заводдезә.

Z z

Zavodън керәнъ трактор.

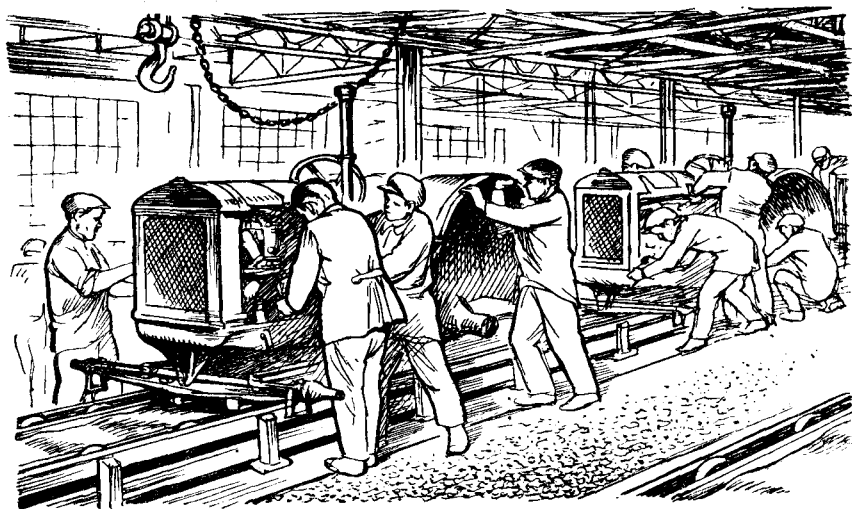

Uraļn una iz som.

Iz somēn kerēnʹ kært.
Iz somēn munə masina.
Iz som sedtēnʹ masinaēn.
No kolə i mort vʹn.
Komi mort sedtə iz som.
Komi mort kerə som i vərʹn
Som kolə zavodʹn

8 8

*Kolan, vərʹn sum.
Vr nuam masinaēn.*

Oz lo proryv!

Zavodlən em plan. Planьn em: kər i mьmda kolə kernь masina.

No tən zavod ez tьrt plan. Zavodьn loə proryv.

— Oz lo proryv! Pondam kernь udarno!—suə ətik kylən zavod.

P p

Zavodьn ez lo proryv. Vьr zaptaninьn oz lo proryv.

Ətuytam posad.

Kərkə kulaklən vəli una mu
i poda. Mi sek kerim kulak
vələ. Kulak kəzis.

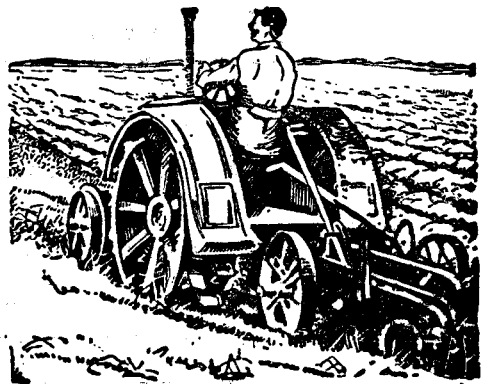
Əni zavoddez kerəny una
masina. Sovettez eta pod
vəlyə ətuytəny posad.

Loktis posadə traktor. A
traktor—vəny! Traktorlə oz
kov muok. Traktorlə kolə
una mu. Mi ətuytim mu.
Ətuytim vəvvez da as vəny.

Kulak padmētā kernь ətla-
sa posad. Ətlasa mu vььп,
ətlasa vьнəп da masinaezəп
orətam kulak klas.

S s

Трактор керəпь карəп,

Kərkə-gərəп, əпi-masinaəп.

— No, no, no! Koloda kьskь
gərtə.— Vəььs ədva kьskə gər.
Grisa rustə, gər kokalə mu.
Kьeəп setəп sogmas id
da zər? Bəra vəv oz lo pət
i asььs oz lo id.

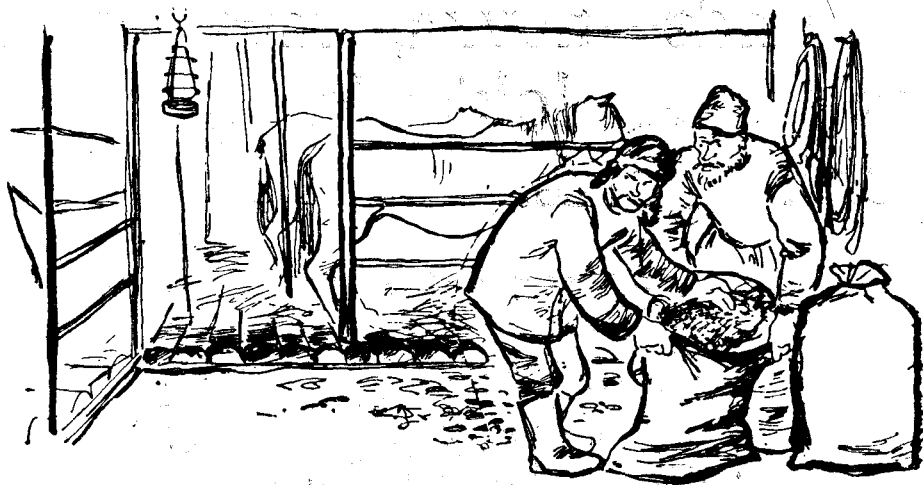
Vundə ɲvka, muə ɲɪrsə
mærtə. A loktas-kə gortə—
gorən gorzə.

To von ətlasa mu. Setən ozə
rustə da kokalə mu. Setən
traktor zɲkən gərə ətlasa
mu. Id da zər sogmas una.
Ты́рмас асьны́м, ты́рмас го-
сударстволə vuzavɲ i podalə
loas zər da kərym.

G g

*Traktorls kols ətlasa: mu.
Traktor gərə pluggezən.*

Vor vərən sulalə kulak.

Loktə tulʙs kad. Kolas
gərնь. No ətlasa vənvezlən
toko koskaez. Vit vən kulisə.

Кьтən pən? Pəndisə kos-
сьнь, kin vinovat.

Ətlasa kartaьn vənvezsə
verdə Busov Petra.

Posadьn ətamədkət vaitə-
нь: Busov zərsə vuzalə karьn.

Busov p̄ssətəm zərsə gortə
da Burundasov kulak ordə.

Proveritisə i vernə: Busov-
vor. Busov kerəm una vred.

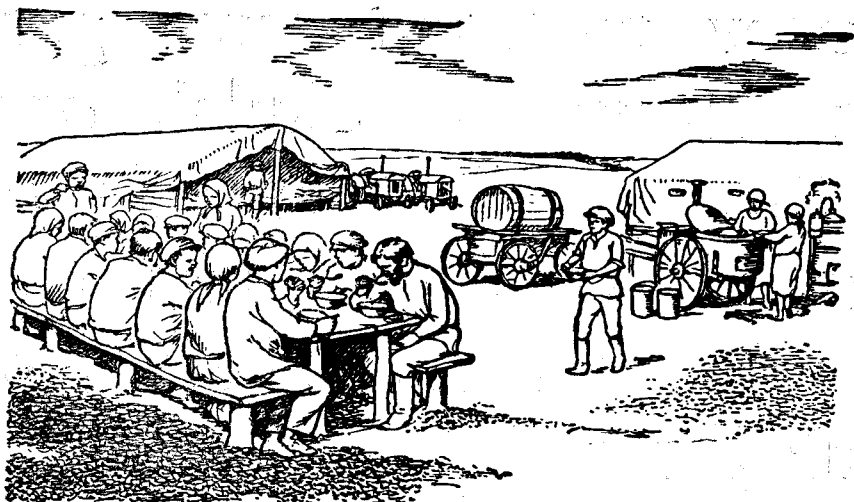
Kinlə eta vredьs kolə? Kolə
kulaklə.

Kulak — medləg vrag. Ət-
lasa oləmyñ kulak vьdlaьñ
kerə una vred.

Vor — kulaklən agent. Sija
otsalə kulaklə. Vorrezsə mi
suvtətam rastrel uvtə. Ətlasa
imussestvo dor sulalə zakon.

В В

*Vor brøn sulalə kulak.
Beregitsə ətlasa imussestvo.*

Mi kolhoz ponda.

Kolhoz ətəvtikə kulakb̄s
suskis:

— Kbtən tatən arkmas
kolhoz. Ətik masina-ed avu.
Zavodb̄s mədətəm morttezsə,
med toko vəvətñ pqsad. Oz
arkm̄ kolhoz.

— Arkmas! Kolə toko
ətəvtñ mu, vəvvez, pluggez
da vbdəs kern̄ ətlaən.

Kerim kolhoz.

Əni petam-kə ətlaən ЪВ
vblə—toko potkətam gəram,
— ЪВBS gorala.

A petam-kə kolhozən vərə—
govk munə—keralam vər. Су-
рѣта да перѣта керам бергə-
tam vbdəs.

Əni kolhozаньм em 4 var-
tan masina, 3 vundan masi-
na da mədik masinaez. A
MTS otsalə traktorrezən. Mi
kolhoz ponda.

X x

*Oməna kolhoz pod volon
brətam kulak klass.*

*Kolhoz vartə masinaən.
Kolhoz vundə masinaən.*

Pædtam jog turun.

Kulak suskə Jogorlə:

— Те-тај ыран-пə kolhozə. Vuzav Savraskotə. Мы ылə tenьт вəв? Kolhozьн гəрəнь masinaən. Kolhozьн oz kov вəв.

Pop velətə Jogorəs:

— Мы ылə tenьт мəs? Kolhozьн мəстəг olan. Orət мəs iurtə.

Kulaklæ otsalæ lodьr:

— I kolhoztag ovнь bur.
No pьran-kæ kolhozæ, vuzav
mæs da vøy.

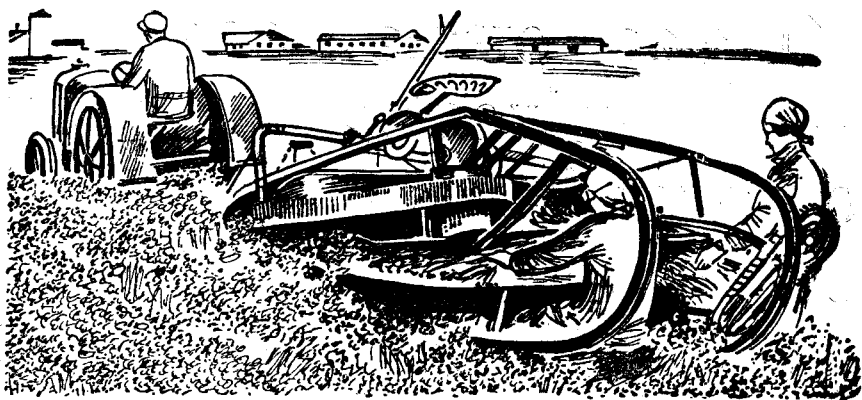
Lægæn da supьta keralis
Jogor:

— Тьrmas tijanlæ junь
vir. Pьra me kolhozæ. Kolho-
zæn pædtam jog turun. Kol-
hozæn pædtam kulak klas.
Ətlaæn pondan dornь bur
olan.

Asьvnas Jogor ətlasa kol-
hoz kartæ vajætis ətik mæs
da Savraskosæ.

J j

*Kolhozæn pædtam jog tu-
run. Kulak-kolhozlæn vrag.*

Հոն սօվխօզ.

Jurla rajօնը em լոն սօվխօզ. Սօվխօզ-
լոն una լոն. Սօվխօզըն գըրոնք տրակտորը-
շոն. Եւծոս կըրոնք մոսինոէշոն.

Հոն սօվխօզըն em i լոն կըրոնք շոճօճ.

As մոսինոէշօ-րըն լոն սօվխօզ օտսոլո ատ-
ւոտնք կօլխօզէշ. Կօլխօզէշոլո սօվխօզ օտ-
սոլո գըրոնք, յոնծընք, յոտնք. As մոսինոէշ-
րըն սօվխօզ օտսոլո կօլխօզէշոլո յօնոտնք ճո
շօրոտնք.

Տրոնոլո կօլո una լոն. Հոն կըրոնք սօվ-
խօզէշ կըրոսո una լոն. Կըրոսո լոն i կօլ-
խօզէշ.

ՀՀ

*Իոմի օկրոցըն em լոն սօվ-
խօզ. Մու լօնոն տրոս, գըրընք լոն.*

Љеңин.

Љеңин — мијан знамја. Ета знамја ивтын ми строитам ви, југыт да бир олан.

Љеңин кулис, но кољис заветтез:

— Крепитњь ВКР(В).

— Рертњь странаньмәс кәрә да стај странаә.

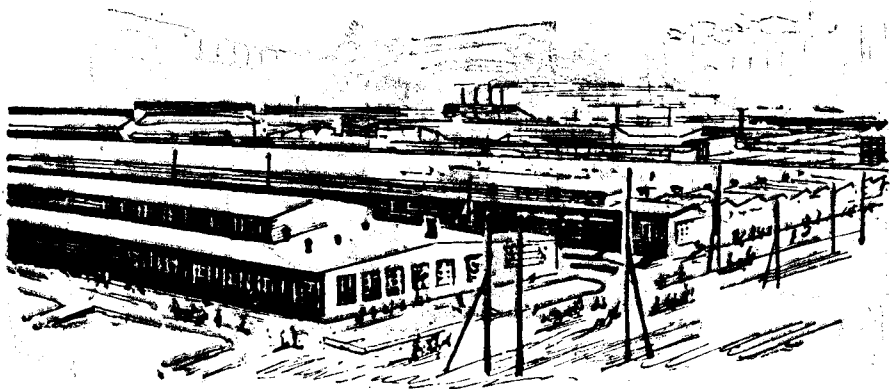
— Рертњь странаньмәс омәна колхоз-нәј странаә.

— Ета под вьльн верездәтњь кулак клас.

— Рертњь странаньмәс омәна грамот-нәј странаә.

Њ њ

*Љеңин кољис заветтез.
Биртам енз заветтезсә оланс.*

Plan şərti.

Mijan strana olə plan şərti. Plan şərti mi keram zavoddez, kərt tujjez, sovxozzez, kolxozzez. Eta planbəs suşə vit voşa planən.

Vit voşa plansə mi tırtam nəf voən. Una-qi pırisə strojə viļ zavoddez.

Nija kerənb-qi kərt, masinaez da be- rşə tovarrez. Nə kolasbın: Stalinqradbın da Xarkovbın traktor keran zavoddez - gi- ganttez.

Mi stroitim-qi kombajn keran zavod. Eta zavodbəs Saratovbın.

Pırisə strojə i avtomobil keran zavod- dez.

Posadbın vıd 100 dvoriş 62 kolxoz- zezbın-qi. Eməş-qi una oməna kolxoz ra- jonnez.

Skoro vьdэs SSSR-nyм pэras omэn kolxozа stranaэ. Eta pod vььn verezdэtam kulak klas.

§ §

*Vit voэa plan tortam
noэ vom. Lebэnь ker bunttez.
Tortam vэr zapitan plan.*

Pjaтiletka.

Lenin kolis zavet:—pэrtнь stranaьmэs kэrt da stal stranaэ.

— Pэrtam stranaьmэs promьslennej stranaэ!—Vištalis partija.

— Pərtam! Pərtam!— Bьdəs strana şetə gora sь.

— Tьrtam pjařiletka!— Viřtalis partija.

— Tьrtam pjařiletka! Tьrtam ңoļ voən!— Goralə strana.

— Pjařiletka ңoļ voən!— Gorətə bьd zavod, bьd sovhoz, bьd kolhoz.

Bьdlaьn munə strojka. Stroitəнь una miļlonoez. Miļlonnez stroitəнь udarnəja, vermařəmən.

Etən stroitəmnas juralə kommunist partija.

Mi munam ətik pobeda ezşan mədik pobedaez dьnə.

Т т

*Udarnikkez – partijas!
Partija nuzs mijanss
Lenin tuy volst. Partija
juralsm uoton mi munam
ətik pobedaezşan mədik
pobedaez dьns.*

Udarnikkez-partija!

Kolhozın vəvvəs burəş.
Verdə nijə Pişu Mişa.
Sija bura ləşətə şerməttez.
İ bura ləşətə şijəssez.
Pişu Mişa — kolhozın medbur koçux.
Pişu Mişa — udarnik.
Əni sija p̄ris partija.
Partijaə primitənb udarnikkezəs.
Udarnikkez --- partija!

VKP(B) — Leninlən partija.
VKP(B) juralə viļ olan stroitəmbn.
Medbur udarnikkezəs — kolhoznikke-
zəs — partija!

Jonmētām strana oborona.

Mi stroitam viļ olan. Stroitelstvonymliš plansə pьrtam olanə. Eta strojkaš munə ņe kokņita. Munə klassovəj vragkət peš-šəmn.

Mədik stranaeziš kapitalissez poləņ mijan uspehzeiš. Sijən nija i mādəņ mijan vьlə munņь vojnaən.

No Gərd armija mijan jon. Sьliš vьņsə tədə vьd mir.

1929 voə mədik gosudarstvoeziš kapitalissez indətisə mijan strana vьlə kitajskəj geņerallezəs. Nija kerlisə naļottez. No Gərd armija nijə sьbitis, bura pesis. Naļottezlə suvtətis pom.

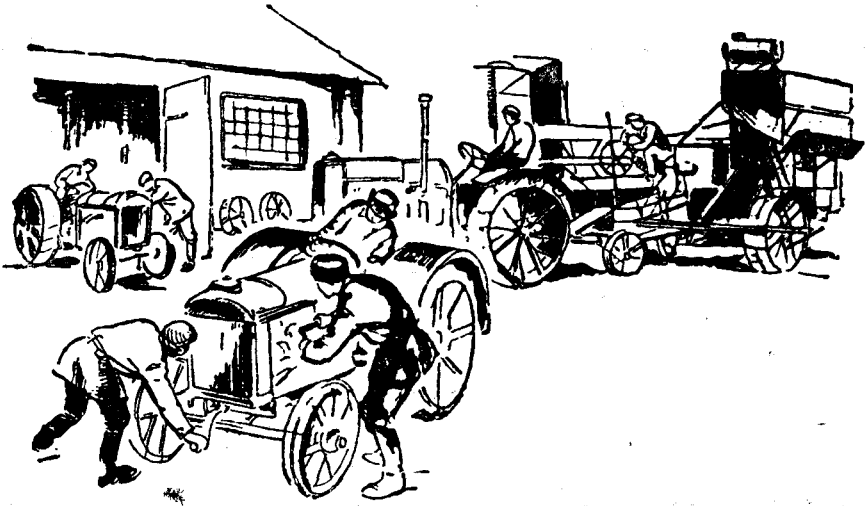
Mijanlə spokojnəja stroitnʹ oz tuj.
Mijanəs gəgərtənʹ kapital stranaez. Nija
go'ovitənʹ vojna. Kerənʹ puskaez, sna-
rjaddez, aeroplannez i una mədik istrebi-
tellez. Mijan vʹlə mədənʹ munnʹ vojnaən.

Gərd armijanʹməs mijanlə kolə jon-
mətʹnʹ. Gərd armijaə šetnʹ gramotnəj
da zdorovəj pokolʹneŋŋo. Kolə vʹd lun
krepitnʹ strana oborona. Kernʹ una šu,
jaj, vi, vurun. Strojka ponda kernʹ una vər.

*SSR — mirovʹj proletari-
atʹsn udarnʹj brigada.*

*Mi sovet strana ponda!
Keram una nanʹ, jaj da una vər.
Jonmʹstam strana oborona!*

Мәд пјатілетка.

1932 воә пјатілетка пјрас оланә, тјрас
ној воән. 1933 воә pondam пјртнә оланә
мәд пјатілетка.

Partija suvtätis mog: мәд пјатілеткаып
кernь klasseztәм овsestvo. 1933 воә-ни
mijan strana пјрас omән kolxoza stranaә.
A eta pod vьлп vьrätam kulak klas.

No klassovėj peşşәм loas i мәд пјати-
леткаып.

Masino - traktornėj stancijaez (MTS)
loasә вьд rajоньп. Nija as masinaezән
pondasә otsavнә вьд kolhozлә. Nija kok-
ңetasә mijanliš olan.

1927 voə mi pondam sedtънь 22 miļlon tonna-kərt, 250 miļlon tonna iz som. Viļ kərt tujjezsə keram 25—30 şurs kilometra mьmda. 3½ pəv sodas masina kerəm.

Jonmətnь kolhozzez. Paşkətnь skotovodstvo. Ena moggezьs pondasə sulavnь i məd pjařiletkaьn.

1937 voə (məd pjařiletka pomə) sovhoz da kolhoz Ъbbezьs şetasə strananьmlə 1300 miļlon centņer şu.

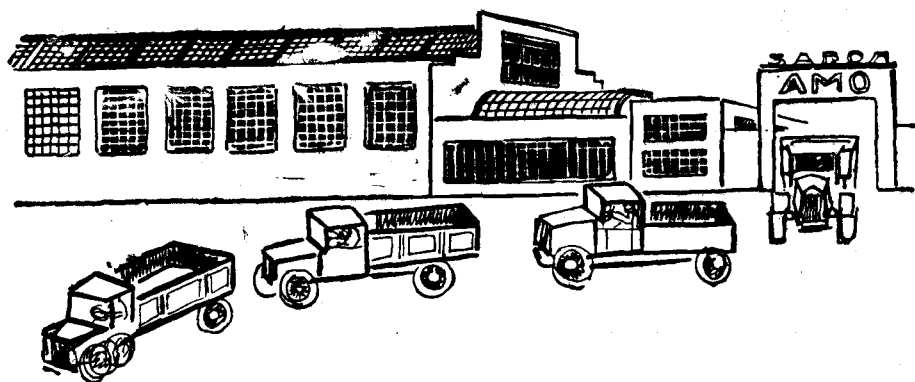
Burmas mijan olan. Kьk-kuim-pəv sodas berşa tovar. Strana loas svaļ gramotnəj, kulturnəj.

Тьrtam etə pjařiletkasə ņol voən! Məd pjařiletkaьn keram klasseztəm socialistiçeskəj obşestvo!

Сс

Sovhoz „Gigant“ bəd vo şets gosudarstvols una şurs centņer ņan.

Mi stroitam socialism.

Una sugun—una maçina.

Masinaez da stanokkez kolənbь вьд kolxozlə. No çuguntəg da stalətəg masinaeьs oz arkmə.

Əni вьдəs Sovet Sojuzьn stroitçənbь zavoddez, domnaez da rudnikkez.

1932 voə maj təlişə вьд lun mi kerim 20 şurs tonna çugun.

Əni mijan zavoddez peşşənbь:

10 miļlon tonna çugun ponda.

9 miļlon tonna stal ponda.

Kolxozzezlə da zavoddezlə şetam una masina.

Çç

*Kols velstçənbь, velstçənbь,
velstçənbь, — suis Lenin.*

Çasovna tujə—izba-çitalna.

Estən kərkə vəli çasovna. Əni—izba-çitalna.

Çasovna kolə kulaççolə.

Mijanlə kolə izba-çitalna. Çasovnaın durmañitçə jurvem. A izba-çitalnaın—jugmə.

Izba-çitalnaın velətçam. Velətçam stroitn̄ socializm — İlliçliş zavettez r̄yt̄n̄ olanə.

*Partija svotstis zadaca:
omən kolxozxer organizujtəm
pod volon birstn̄ kulak klass.*

Gazeta.

Mijan gazeta suşə: „Lenin tuj vylət“. Gazeta — partijalən otsət. Gazeta peşşə kulaççokət. Kulaççolə zņika oz şet. Peşşə ətlasa kəzajstvo ponda. Otsalə kolxozņik-ezlə zorətnь kolxozzez.

Ti velətçat. Kər velalat, sek inđə gazet redakcijaə pişmoez. Kin inđə gazet redakcijaə pişmoez — sija şelkor.

Şelkor peşşə kulakkezkat. Peşşə kolxoz ponda. Peşşə kolxozьn lodьgrezkat. Peşşə kolxozьn poda ponda. Peşşə sovet-skəj zakonnez narusişlezkət.

Şelkor otsalə partijalə nuətnь posadsə Lenin tuj kuza.

Şelstkiş kəzajstvoon mijan
gorus pobe da ez

Şelstkiş kəzajstvoa strana-
şan, — promişlennşej stranaş

Kolxožnikkezəs da udarņikkezəs—şel- sovetə.

Talun şelsovet bərjan sobraņņo. Aşv-
şaņ nardomə əkşəñ kolxožnikkez, kol-
xožniçaez da ətnasa olişşez.

Oşşis sobraņņo. Pondaşə bərjəñ şelso-
vetə viļ çlennezəs. Razin Mişa korə kv.

— Me golasujta Vaşil Mikov ponda.
Sija gr. motnəş da çesnəş mort.

Suvtis Oronika Zina da pondis vaitn̄b:
— Jorttez, Razinsə v̄t̄te mədətəm kulak.
Mi tədam-ed—Vaşil Mikov padmətə kol-
xozlə. Nəm i vaitn̄b—sija gramotnəj mort.
No kerə sija kulak-moz, sija podkulaçnik.
Şetisə k̄v̄v ətnasa oliş B̄kov Ivanlə.
Jort B̄kov çor̄bta şorn̄itə:

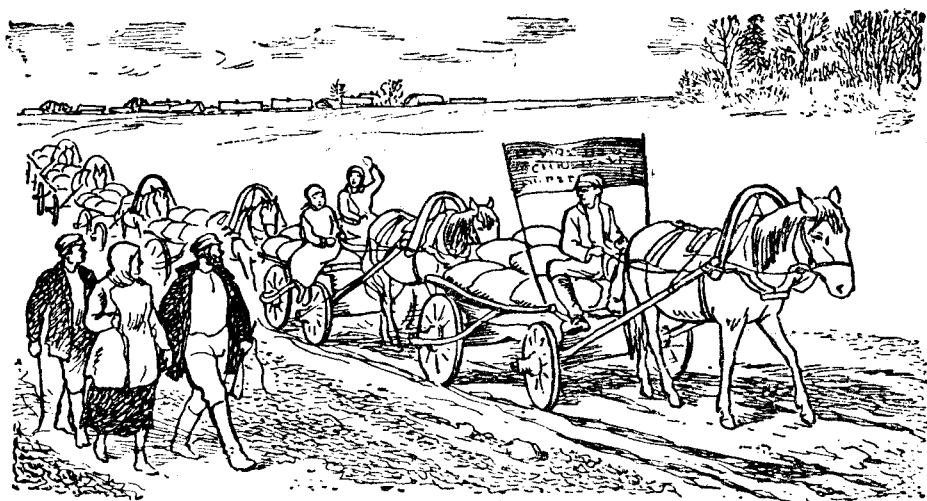
— Vaşil Mikov somusajtə naçk̄v̄n̄b
poda. Mekət sija vaitis: pondan-kə r̄rn̄b
kolxozə, podaən en r̄r̄. Me golosujta
ron̄b Vaşil Mikovlə. Sija otsalə kulaklə.
Etə me təda. Təda: kin kolxozlə—ran̄b,
sija otsalə kulaklə. Me kolxoz ponda. Golo-
sujta kolxoznikkez ponda da vərn̄b udarn̄ik-
kez ponda.

— Verno, Verno te vaitan, Ivan,—b̄ksən̄b
kolxoznikkez, vedn̄akkez da şeredn̄akkez.

Medpervo gosudarstvolə.

Kolxoznəj sobraņņo v̄l̄n̄b munə ыз̄t
spor. To şorn̄itə Əndrej:

— Nañ kolə medpervo vuzavn̄b vaza-
rn̄b. Eta vərn̄b kol̄n̄b şojn̄b da jun̄b. Kol̄n̄b
podalə. A m̄mda kołtças—šetn̄b gosudar-
stvolə. Bazar̄n̄b nañ dona, loas una doxod.

— Te-taj kulak əmən baitan, Əndrej,—
suə Oronika Zina.

— A kin tenyt şetə masinaez da verşa
to varrez? Kin kolxozlə otsalə şəmən, naz-
mitannezən?

— Əndiejbs mədə kolxoznyməs pərtny
şpekułant lavoçkaə. Bazarın ravoçəjjezliş
kułny kuçik.

— Kernь-kə Əndrej şərti, to nem oz
sogmь, oz poz i kernь kolxozzez. Gosu-
darstvo otsalə mijanlə şəmən, masinaezən,
tovarrezən. Kolxoz oz-kə pondь naң vu-
zavny gosudarstvolə...

Orətis Mitrej Pjodorsə Jepim da suə:

— Sek kołtças ovny vəra kulak ki
uvtyн.

Boştis кѣv kolxoziş predşedaţel, Kizelovskəj raboçəj, Kovaļov jort

— Jorttez, ti şornitat verno. Medpervo kolə vuzavny ņaņ gosudarstvolə. Puktyny şu şemennəj da straxovəj zapasə. I toko eta vərny jukavny ņaņ da izliškasə vuzavny bazarņn.

Sobraņno suvtətis pastanovleņno: gərd ovozən kьskьny ņaņ sьpnəj punktə.

Şpekuļant—mijan vrag. Şpekuļantlə oz roz vuzavny ņem. Şpekuļant zaboçəjliş kuļə kuçik.

Kolxoznəj bazar-ryr burmətam raboçəjjezliş şojan. A zaboçəjjez kerasə posadlə una masina da verşa tovarrez.

Zagotovkaez tьrtəm vərny petkətam bazarə una ņaņ da karç.

Med pervo ņaņ, zetam gosudarstvolə. Şpekuļant-mijan klassovəj vrag. Kulak, vor da spekuļant - stik gag-geraņ.

i Ыддѣнь Мәссезсә да баҗаезсә јукталә сәстәм ваән Вердә колан кадә. Әңишса јукталә помојән. Сижән сьлән пода i умәл.

Zinalән em çelad.
A kolxozьn em detskәj
jaşli. Zinalән çeladьs
kolxoznәj jaşliьn. Sьlә
Әңишса şerti una
kokñit. Sija mezmis çel d berdiş

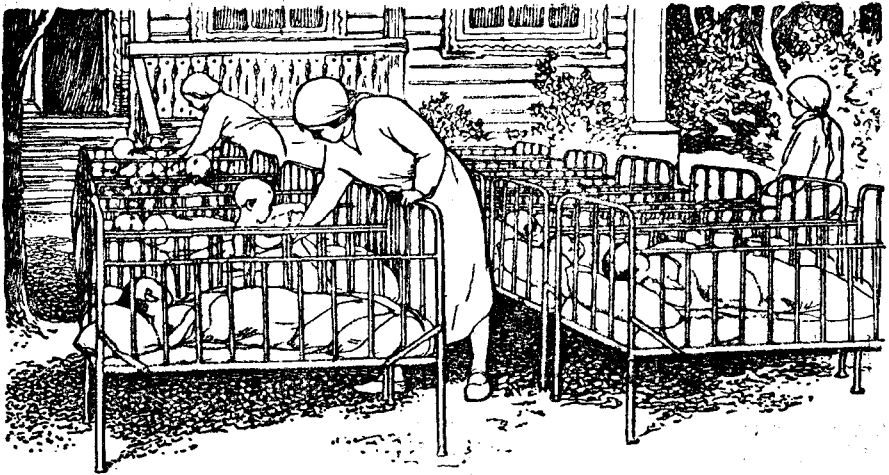

Z z

*Kolxoz tәzdiş, meә bod
kolxoznәkә vәli gramotusj.
Otsalam Әңişsalә mezmьnь
vax olanis.*

Jaşli ponda.

Çelad oz şetә nem kernь spokojnәja.
Әtnaььssә gortә kolьnь oz poz. Eta ponda
i sobraңno vьlә on mun i likpunktә on

kaj. A gozumnas loktan gortə mьzəm i sotçişnь nekər. Kolə nijə verdnь da uznь vodtətnь.

Una sporitisə kolhozniçaez, kьz da mьj kernь. Şo polisə: una munas şəm.

A Oroņika Zina i suə:—iņkaez, siz-kə loas, kьzi əni — umə]. Əni mi kolhozьn. Əni mi vermam kokņətнь olannьməs.

Med çeləq vьdmis zdorovəj — kolə jaşli. Sь vьlə şəm una oz kov. Jaj, jəv, vi, şьdəs, mijan em. Kolə kerku. No kerkusə adzam-ņi.

Orətis Zinasə Əgaņ da şorņitə:—в вьльn mьzan. Kolə-вь sotçişnь, a çeləq ozə şetə.

— Kolə jaşli, to menam i skaz,— suə Makşimika. Sobraņņo suvtətis: oşnь jaşli

Əni çelađ vьdmə jona da družnəja. A mammez verməнь sotçışнь. Sobraņņoez vьlə vetləнь. Velətçəнь likpunktь.

33

*Lon zets una doxod.
Łodtams ħon uvts kəzan
ploşçadь.*

**UDARNİKKEZLƏ — SLAVA,
LODBRREZLƏ — POZOR**

Mi uzalam as vьlə.

Graniça sajn raboçəjjez da kreşşana uzaləнь kapitalissez vьlə da pomessikkez vьlə Kərkə i mi uzalim нь vьlə. Nija, kьz çeraņņez, nimalisə mijanlış vir.

Eta olaniş mezdətis mljanəs Oktab revolucija. Oktab revolucijaən juralis Leņiņ. Əni mi stroitam viļ sirana. Mi uzalam as vьlə. Mi etijə tədam. Sijən mi uzalam udarnəja da socvermaşəmən.

Uzalam sup̄ta da bura. Loderrezl̄ə og
šet̄ə voļa.

Bura uzaləm ponda šetam premijaez.
Nevaz̄n̄ mijan kolhoz premirujtis Oroni-
kaəs. Sija uzalə udarnəja. Sija medbura
dəzirajtə ətlasa məssez.

33

*To m̄j̄ uz jolis̄ vistalis
Staļin jort: mijan stranavn̄
uz lois̄ çes̄ da slava d̄elən̄,
dob̄es̄ da gerojstv̄o d̄elən̄.*

Sd̄eļsinaən.

(Kolhozniکلن višt)

D̄yr mi sporitimə kolhoz̄n̄, k̄z̄ jukavn̄
urozaj da doxod.

Vəli siz: ətik uzalə bura, k̄z̄ kolə, a
mədik — uməļa. Siz i dumajtə, k̄z̄-вь toko
sajəvtç̄n̄ mədik sajə. A nənsə korə şoiş-
sez şərti.

Bura pondis şeravn̄ da lok duļsə lezn̄
k̄lak. Kolhoziş una petlisə vər.

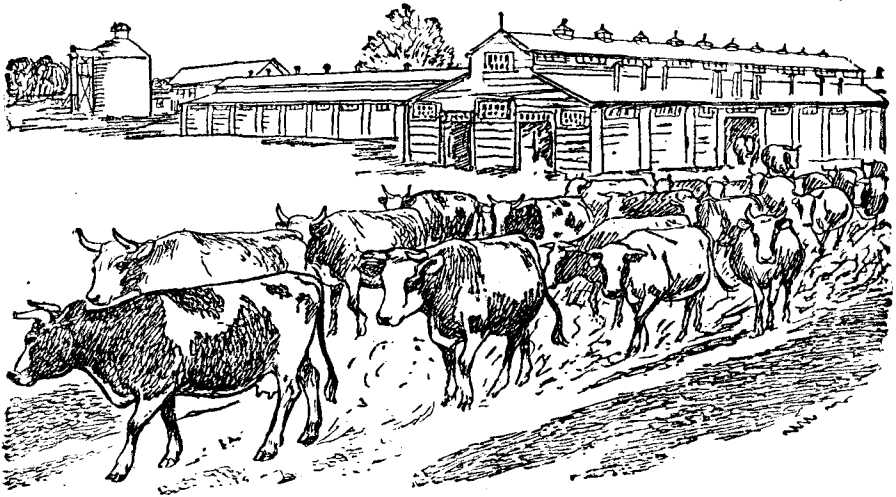

Sek mi kazalım: etaz jukavn̄ oz poz,
etaz toko otsalam kulakl̄.

Pondim kern̄ m̄dnoz — urozaj jukavn̄
uzşerti. Əni v̄d kolhoznīkl̄ gizəñ uz-
lunnez. Kolhoznīkkez uzaləñ s̄d̄lsinaən.
Kin unaz̄k da vurz̄ka uzalas, s̄l̄ə unaz̄k
i gizşəñ uzlunnez

Əni l̄d̄rrez kolhoz̄n ez loə. Əni zora-
mas kolhoz.

*S̄d̄lsina leb̄t̄ uz proizvo-
dit̄el̄nost̄. Una da bura-
k̄s uzalin, una tenat i uz lun.*

Moloçoño-tovarnəj ferma.

Mijan kolxozyn em MTF — moloçoño-tovarnəj ferma. Fermayn 80 ətlasa lıştan məs. Vəđitam niyə vura. Verdəm i juktalam kolan kadə. Verdəm normaez şərti.

Vəđitəməyn ovezlička avu. Bəđ məs ponda ətveçajtəny dəzirajtişsez. Nija dəzirajtəny ətamədkət socvermaşəmən. Vermaşəny kolan kadə juktaləm da verdəm ponda. Uzaləny vura.

F f

Moloçoño-tovarnəj ferma - kolxozyn jəv fabrika.

Бекішан масинаән.

Loktis бекішан кад. Колхозниккез петисә бекішнь. Но литовкаезән una on бекь. Кәт мьмда әвт, шо-ни loas jeeә.

Kolhozниккез vajisә бекішан masina. A sijә şetis masino-traktornәj stancija (MTS).

Нильнь бекьнь pondisә бекішан masinaән turun. Но еәе бекішнь i литовкаән.

Udarnәja kerәнь turun, peşşәнь, med-вь sija ez şur zer uvtә da ez еьк.

Е е

Gizә: еәк, еак, еьп, еәе, еькә, бекә, etateәm, еьг.

Ini mi kolhozьn. Ini mi kulakьs oğs бекь. Kolhozьn бекьнь бекішан masinaән. Sovhozьn uzalьнь traktor-чез, una бодкодь masina.

Iňka velətçь kernь viļ olan.

Kreşşanka, velətçь gramotaə! Eta Illiç-lən zavet. Kor mədik kreşşankaezsə velətçьнь da otsav nylə velətçəмьн.

Zavořitçь, med dєrevnaьn vəli gьriş oğirlə velətçan skola. İndь aşşit çəladtə skolaə. Eta tenat ovjazannoş.

En kol aşşit nylokkeztə velətçьtəg si-jən, mьla tenьt nija otsaləny kəzajstvoьn.

Eta — prestuplєnno.

Zavořitçь, med velətçisə vьdəs çəlad i medpervo bednakezlən çəlad.

Urok vььп.

Loktis ar. Piļa Jogorlən vьdəs řemja kajə likpunktə. Ozanьs kotərtə Parař— Jogorlən nuçatka.

Parař velətçə SKM-ьп. Sija açьs velətçə i skola vəгьп velətə ңegramotnəj-jezəs.

Рьris skolaə Jogorlən vьdəs řemja. Vьdənnьs rukřisə ətik рьzan sajə. A Piļa Jogor rukřis sərə. Sija vizətə da kvvzə nuçatkaьsliř velətəmsə.

A Parař, kvz ьзьт velətə:

— Noko, řtepan, pet da ařsit ңimtə giz.

Ştepan petis doska dьnə. Gizə, toko toşьs vərə, zegalə.

A te, Mari, ьddь kņigatə. Mari kьz golosən ьddə:— „Kə-ə-ərkə vəli car. Car dьrņi olimə u-u-umə-ə-əla.“

Piła Jogor kьvzə da divujtçə:

— Ak te divo, Mariьs-taj bьdəs-ņi ьddə! A me-nə mьjən uməlzьk sьşşə?

Çulalis kьk təliş. Piła Jogor nuçatka ozьn ņuzlaləmən ьddə: „leņin eə-ə-əktis velət-çьнь, velət-çьнь da ve-lət-çьнь.“

Siz mijan kolhozņikkez velətçəнь gramotaə. Neļki zor starikkez velətçəнь.

Neкьтən siz ави. Toko mijan stranьn tom i pəriş kьşşəнь gramota berdə, nauka berdə. Nija tədəнь, med stroitнь socializm, „kolə velətçьнь, velətçьнь i velətçьнь.“

Kin prav?

Pantaşis Əkuļinakət Mari i şornitə:

— Set-zə sovet, mьj kernь Jasa zonəkət. Sьlə kvaţ vo, a kuritə, kьz ьzьt. Jeeə eti-ja—me vьlə essə ьksə. Uz i varli-zə me sijə-ņi, vartli. A sija şo seeəm.

— Siz i mijan, Mari, ətik gorjo tekət. Menam Vaņu seeəm-zə vəli. A kər pьrim

kolxozə, şetim qetsadə. Əddən-qi setçin dəzirajtəнь bura. Setçin səstəm, orsannez una da pyr veşedaez kerəнь. Tən əktisə pəim, kolxozlə otsalisə. Vetль, Mari, da vizət, kьz qetsadas oləнь mijan çelaqьs.

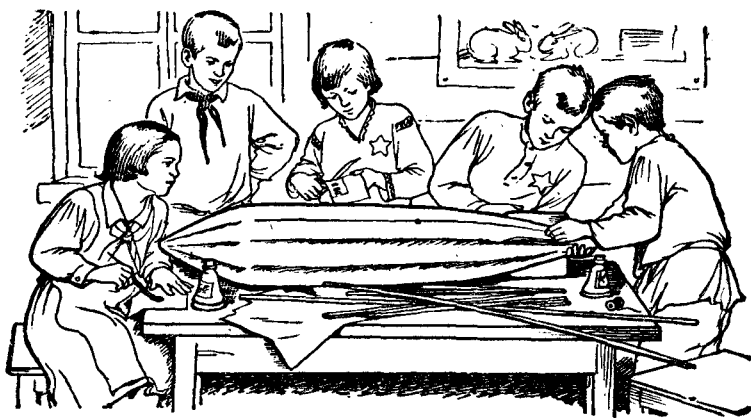

I te, Mari, şet Jasatə qetsadə.

— Oj, dona mortinqəj, setçin sovşem sija vunətas mamsə da jensə. Jen sьkət, aş uz kotraqə. Kьz-kə uz vьdtam.

Viştalə aşnьt: kin prav?

A me çajta: Əkuqina şornitə praveqno.

Siz vьdmə Jasa.

Udarnəj tēmppezən.

Tulıssa tom korən zoramə, potə,
putriktə olanı, məd olan—vil.

Zugdım mezaez mi, gərimə ni,
sogmə mezatəm ЪВ, ətik ЪВ, ota!...

Komi mu ətləyn paşkıt Sojuzkət
вьдмә da jonmə—strojkaez şar:
sogmәнъ zavoddez, vil Kudьmkar,
ЬВ вьльн lemekkez vəv stalnəj kьskə.

Vizət-zə, vizət-zə: tyj—pъzandəra,
oşşis, pişkətçis kərttuylan əşyn.

Çoza von təvçikən bus kajə, єн:
ljə avto munə, bukətə gorən.

Кьтçə en bergətçь, кьтçə en zar ker—
вьдлаьн strojka-ed, ңuləma uz.

Tēmppez udarnəja vizнь, jort, kuz!
Mijaniş vьньs-ed çarñələn çarkjə!

Setçin, gərd viz sajьn krizissez jьləнь,
çepsaşə, piñ şojə kapital klas.

Mijan—vil fabrikkez,
mijan—Kuzbas,
mijan—Sojuz paçta
vil sьez kьləнь!

Мътчалә primer.

Vər zaptan kadə kolhozničkezlə kolə uzavny vura, kolə mътчавny primer.

Brigadaezən nija medoz munəny vərə. Oz kolтçə i iңkaez. Çelədsə nija koləny detjaşliə.

Uzaləny nija prokod, kътçəz oz тыr plan. Uzaləny nija socsorevnovanaņə. Sorev-nujтçəny Һe toko as kolasanьs, no i jedi-noliçnikkezkət.

Вьдəs kolhoz Һespromxozkət suvtətə dogovor.

Kolhoz şetə kьv, med тыrtny vərzaptan plan. A Һespromxoz—berşaən otsavny kol-xozlə eta izzьn.

„Һeңin tuj vьlət“ gazet redakcijaə.

(Udarnəj uz jьliş pişimo).

Mi udarnikkez. Вьдənnьm mi pьrim vərə kolan kadə.

Mijan izzьs pişis. Һesopunkt zadaņə şərti vərsə kerim unazьk. Lois etaz sijən, mьla mi uzalim brigadaən da udarnəja.

Brigada pьekas ussə mi torjətim to kьz: kьk mort pərətəнь ker, kьk mort sujəнь da pilitəнь ker, kьk mort zimlələнь uvvez, sotəнь nijə da vəvlə kerəнь tuj.

Lesopunkt mijanlə şetis premijaez.

Əni mi voştim bukşir vьlə Vaşıl Mikovliş brigada. Otsalam sьlə ussə suvtətəнь udarnəja.

Brigadaşaq Bьkov S.P.

Talun prazņik.

Talun Oktav revolucijaşan 15 vo. Talun ьzьt prazņik. Eta lunsə praznujtəнь ravoçəjjez da kreşşana vьd mi vььn.

Talun posadanьm kok vььn vьd mort.

Vot gərd znamjaezən dєrevņa sərə əkşəm narod.

Тribuna vььn—Jakimov jort.

Narod kьvzə, sь oz şet.

Baitə Jakimov jort:

— 1917 voəz mi olim car da pomessikkez kipod uvтьn.

Kapitalissez, kulakkez da poppez vəlisə vlaš dorьn.

Aa Bb Cc Çç Ee Dd

Aa, Bb, Cc, Çç, Ee, Dd,

Đđ Ee Əə Ff Gg İi

Đđ, Ee, Əə, Ff, Gg, İi,

Jj Kk Ll Ll Mm Nn

Jj, Kk, Ll, Ll, Mm, Nn,

Nn Oo Pp Rr Ss Şş

Nn, Oo, Pp, Rr, Ss, Şş,

Şş Tt Tt Uu Vv bb

Şş, Tt, Tt, Uu, Vv, bb,

Xx Zz Zz Zz 33 33

Xx, Zz, Zz, Zz, 33, 33.

Допль 25 ир.
Цена 25 коп.

У. 00 н.

ДЕД-НЕФЕД
УДАРНИК
Букварь для взрослых

На коми-пермяцком языке

ГОСУДАРСТВЕННОЕ УЧЕБНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО
Москва. Кузнецкий мост. 16

4456/530